

Grønn Forskning

Utvikling av et brukerstyrt kompetansesystem

Tidsrom juli 2016 - juni 2019

Sammendrag

Med Kompetanseløft Trøndersk Landbruk og Grønn Forskning som bakteppe er dette en plan for videreutvikling av de arenaer og arbeidsmetodikk som er skapt gjennom disse prosjektene. I tillegg til den brukerstyrte utvikling av erfaringsbasert og forskningsbasert kunnskapen er det ønske om å bidra til innovasjon i midtnorsk landbruk.

Overordnet mål

Bidra til å styrke konkurransekraften til midtnorsk landbruk.

Hovedmål

Videreutvikle et brukerstyrt kompetansesystem for midtnorsk landbruk.

Konkrete mål:

- Lage et konsept for brukerstyrt utvikling av forskning, kunnskap og innovasjon
- Utvikling og forbedring av verktøy for samhandling om kunnskapsutvikling og innovasjon
- Synliggjøre viktigheten av et kontinuerlig mellomromsarbeid og videreutvikle kompetansemeglingsrollen
- Bidra til å utvikle et forretningskonsept for formidling av forskningsbasert kunnskap i jordbruket
- Utvikle samhandling og koordinering mellom ulike «grønn forsknings» initiativ nasjonalt

Dette prosjektet eies av Midtnorsk Samarbeidsråd, der Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal er representert. For å sikre tett samhandling og sameksistens legges dette prosjektet inn i Landbruk21Trøndelags prosjektplan som Arbeidspakke 4. Det opprettes en egen styringsgruppe som er delvis sammenfallende med Landbru21Trøndelag sin styringsgruppe. Det planlegges med en 100% stilling og denne skal inngå i sekretariatet til Landbruk21Trøndelag. Aktiviteten i dette prosjektet skal skje i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal.

Innhold

1	Bakgrunn	4
1.1	Overordnede behov	4
1.2	Grønn Forskning og Kompetanseløft Trøndersk Landbruk	6
2	Mål, rammer og organisering	9
2.1	Overordnet mål	9
2.2	Hovedmål	9
2.3	Konkrete mål i prosjektet	9
2.4	Målgruppe	9
2.5	Varighet	9
2.6	Organisering	9
2.7	Sentrale samarbeidspartnere	12
2.8	Samhandling med eksisterende aktiviteter	14
3	Aktivitetsbeskrivelse	15
3.1	Arbeidsoppgave 1: Konsept for brukerstyrt utvikling av forskning, kunnskap og innovasjoner 15	
3.2	Arbeidsoppgave 2: Utvikling og forbedringer av verktøy for samhandling om kunnskapsutvikling og innovasjon	16
3.3	Arbeidsoppgave 3: Synliggjøre viktigheten av et kontinuerlig mellomromsarbeid og videreutvikle kompetansemeglingsrollen	19
3.4	Arbeidsoppgave 4: Bidra til å utvikle et forretningskonsept for formidling av forskningsbasert kunnskap i jordbruket.	21
3.5	Arbeidsoppgave 5: Utvikle samhandling og koordinering mellom ulike «grønn forsknings» initiativ nasjonalt	21
4	Tidsplaner	23
5	Økonomi	24
5.1	Prosjektbudsjett	24
5.2	Finansieringsplan	25

1 Bakgrunn

1.1 Overordnede behov

Landbruk - en kompetansetung og kompetansekrevede næring

Nasjonalt

Den gjeldende landbruksmeldingen st.meld 9 (2011-2012) «Velkommen til bords» fastsetter et mål om økt matproduksjon i Norge. Kunnskap og kompetanseutvikling er et av områdene som er trukket frem for å øke matproduksjonen og som midtnorsk landbruk har satt fokus på. I meldingen heter det blant annet at «et høyt kunnskapsnivå og innovasjonsevne er nødvendig for å nå målene i landbruks- og matpolitikken». Videre heter det at «Tilgang på nok og kompetent arbeidskraft er en forutsetning for en konkurransekraftig landbruks- og matsektor.»

Tiltakene som beskrives er ivaretagelse og utvikling av utdanningssystemet, satse på forskning og formidling på området og omsette ny kunnskap til innovasjon og utvikling i sektoren. Det trekkes også frem at kompetente næringsutøvere har større forutsetninger for å optimalisere driftsopplegget.

Regionalt

I 2010 ble felles landbruksmelding for Trøndelag vedtatt, med mål om å øke matproduksjonen i trøndersk landbruk med 1,5% i året frem mot 2030. Landbruksmelding for Trøndelag viser til at kompetanse i alle deler av landbruksdrifta er avgjørende for å lykkes med dette. Rett kompetanse er også viktig i veiledningsapparatet. Det påpekes at landbruksforetakene er blitt mer spesialiserte og profesjonelle, noe som krever økt spisskompetanse innenfor veiledningsapparatet. Dette betyr at det vil være viktig med gode kurs- og studietilbud på alle nivå, både for gårdbrukere og veiledere.

I landbruksmeldinga er det formulert følgende mål for trøndersk landbruk:

- Attraktiv næring for kompetente mennesker
- Attraktive bygdesamfunn
- Økt verdiskaping av landbrukets samlede ressurser
- Miljø- og klimavennlig næring
- Trøndelag en viktig del av kystskogbruket

Med utgangspunkt i nasjonale og regionale føringer har landbruksnæringen i Midt-Norge satset på kunnskap – og kompetanseutvikling blant annet gjennom prosjektene Grønn Forskning og Kompetanseløft Trøndersk Landbruk. Satsingene er forankret i Tenkeloft Trøndersk landbruk og Midtnorsk Samarbeidsråd.

Fokuset og satsingen på kunnskaps- og kompetanseutvikling har vist seg å være viktig og riktig for midtnorsk landbruk og man ønsker å videreutvikle disse satsingene. Gjennom Grønn Forskning har man løftet bevisstheten for forskning i landbruket og dette har resultert i flere forskningsprosjekter med sterk brukermedvirkning, fokus på formidling og anvendbarhet for landbruket i etterkant av prosjektet. Denne arbeidsmetodikken har fått annerkjennelse også nasjonalt.

Midt-Norge er en region som er avhengig av eksport til andre regioner for å få avsetning på maten som produseres her. I dag har vi en sterkt næringsmiddelindustri som bidrar til å sikre avsetningen på produksjonen. Med en sentralisering av befolkningen og dermed markedene, kan man se utfordringer for næringsmiddelindustriens utviklingsmuligheter og et sterkt ønske om varemottak nærmest mulig de store markedene.

En sterk næringsmiddelindustri, og behov for å skape merverdi for det som produseres i Midt-Norge er viktig fremover. Kunnskap-, forskning- og kompetanseutvikling samt innovasjon vil være avgjørende for utviklingen av midtnorsk landbruk.

Klimaendringer

Jordbruk er, og vil alltid være sterkt tilknyttet vær og klimaforhold. Når man sår, hva man planter og størrelsen på avlingen; alt avhenger av hvilke klimaforhold man produserer under. Landbruket er derfor en sårbar næring i møte med dagens klimaendringer.

Bønder verden over opplever at forholdene for å produsere mat er i endring. Samtidig står jordbruket alene for mellom 11 og 15 prosent av menneskeskapte klimautslipp. På den ene siden lider landbruket under klimaendringene, på den andre siden er det en stor bidragsyter til klimagassutslipp.

Det er helt nødvendig å redusere menneskeskapte klimagasser og finne tiltak som minsker sårbarhet for endringer i klima slår FN's klimapanel fast. Vi opplever høyere gjennomsnittstemperaturer, og den globale oppvarmingen spås fortsette. Dette vil ha konsekvenser for mulighetene til matproduksjon i fremtiden. I Midt-Norge vil en høyere gjennomsnittstemperatur gi lengre vekstsesong og muligheter for nye og varmekrevende planter. Dette gir muligheter for økt produksjon. NMBU (Norges Miljø- og biovitenskaplige universitet) har beregnet en produksjons øke på 20% i Trøndelag de neste 80 årene, i samme tidsperiode estimeres en avlingsreduksjon på 3% på Sør- østlandet. Flom og tørke spås å gjøre store areal ubrukbar til matproduksjon i fremtiden.

Lengre vekstsesong gir muligheter for nye arter, og det kreves forskning og kunnskapsoppbygging for å tilpasse oss fremtiden. Økt temperatur og andre nedbørsmengder med fare for ras vil ikke bare være til det positive. Nye skadedyr og sykdommer kan dukke opp og gi utfordringer.

Hovedutfordringen fremover vil være at klimautslippene fra landbruket må reduseres samtidig som matproduksjonen øker. For å oppnå dette må det settes inn tiltak i alle deler av verdikjeden for mat. Bioøkonomien løftes frem som et svar på disse utfordringene, der visjonen er en bærekraftig komplett kretsløpstankegang og totalutnyttelse av råvarer og restråstoff.

Utnyttelse av kunnskap forutsetter at den er tilgjengelig for de som skal ta den i bruk

Eksisterende og nyutviklet kunnskap må tas i bruk for å gi praktiske gevinster til næringsutviklinga. Dette krever at kunnskapen er tilgjengelig og formidles til sluttbruker som kan sette den ut i livet. Landbruksnærings kunnskapssystem er omfattende og komplekst og består av mange offentlige og private aktører. Det er viktig, men krevende, å få utdannings- og forskningsmiljø, rådgivingsmiljø, næringsaktører, forvaltning, kommuner, fylkeskommuner, virkemiddelapparat og andre aktører til å bidra på en koordinert måte for å oppnå best mulig informasjonsflyt fra kunnskapsleverandør til sluttbruker. Tilgjengeligheten av kunnskap er et tilbakevendende tema som blir påpekt av rådgivingsaktører, sluttbrukere og forskningsmiljø som en utfordrende og mulig begrensende faktor for at næringa skal ta kunnskap i bruk. Åpen kunnskap som er offentlig tilgjengelig på forespørsel, på et hensiktsmessig språk og lite fragmentert vil kunne bidra til en større grad av implementering og forskningsbasert næringsutvikling.

Samhandling: Kunnskap utarbeides og utnyttes best gjennom aktivt samarbeid

Anvendt forskning har som mål å utvikle kunnskap som skal tas i bruk. Dette målet kan nås gjennom samarbeid mellom kunnskapsmiljø, næringsaktører og offentlig sektor. Kunnskapsmiljøene må forstå næringas behov for ny kunnskap, og næringsaktørene må prioritere ressurser til å involvere seg i både utarbeidelses- og gjennomføringsfasen av forskninga. Virkemiddelapparatet og tilretteleggerne er på sin side avhengig av en dialog med både næringsaktørene og kunnskapsmiljøene for å bidra med

hensiktsmessige rammebetingelser i tråd med utviklingspotensialene. Et effektivt samarbeid mellom landbruksnæringa, kunnskapsmiljøene og offentlig sektor kan bidra til at forskningsressursene mer treffsikkert prioriteres til områder med betydelig utviklingspotensial og slik legger grunnlaget for en bærekraftig utvikling av næringa.

1.2 Grønn Forskning og Kompetanseløft Trøndersk Landbruk

Det er kjørt to store, tunge prosjekter, Grønn Forskning og Kompetanseløft Trøndersk Landbruk, i Midt-Norge de siste årene. Grønn Forskning avsluttes 30.06.2016 og Kompetanseløft Trøndersk Landbruk ble avsluttet 01.01.2016. Grønn Forskning favner Møre og Romsdal i tillegg til Trøndelagsfylkene.

Kompetanseløftet har jobbet bredt for å sette fokus på samhandling og kunnskap i landbruket. Grønn Forskning har konsentrert seg om forskning, med et mål om mer landbruksforskning, økt brukermedvirkning og formidling.

Begge prosjektene betegnes som vellykkede. Det er jobbet frem kunnskap, nettverk og arbeidsmåter i begge prosjektene som vil være viktig for landbruket i Midt-Norge å ta vare på og utvikle fremover.

Blant annet skrives det fra TFOU i evalueringen av Erfaringslæring at «Kompetanseløftet har hatt en entreprenøriell tilnærming til kompetanseheving gjennom anerkjennelse av erfaringsbasert kompetanse og nye modeller for samarbeid mellom produsenter. Dette er et fokus som fortsatt krever oppmerksomhet fra det store landbruksfellesskapet».

1.2.1 Grønn forskning - kort oppsummering:

Kjernevirksomheten i prosjektet har vært:

- Næringsgruppene
- Innspillseminar
- Prosjektverksted
- Kobler mellom ulike forskningsmiljø og landbruksnæringa for økt samhandling
- Kompetansemegling

I tillegg har prosjektet arbeidet med blant annet forskningspolitiske tema og formidling av forskningsresultater. Prosjektet har bidratt til utvikling av en rekke enkeltstående forskningsprosjekt, hovedsakelig fra idéfasen til innvilget finansiering.

Næringsgruppene: Næringsgruppenes mandat er å komme med kunnskapsbehov og ideer til nye forskningsprosjekt og være en sparringspartner til forskere i søknadsprosesser. Gjennom dette arbeidet synliggjøres også overlapp mellom etterspurt og eksisterende kunnskap. Ved avslutning av prosjektperioden 2013-2016 er det 5 grupper innenfor temaene melk/storfe, sau, potet/bær/grønt, grovfor og korn. Hver gruppe består av ca. 5 personer som er genuint interessert i de ulike temaene, hovedsakelig rekruttert blant gårdbrukere, men også tillitsvalgte og ansatte i ulike organisasjoner og bedrifter. En gruppeleder for hver gruppe er rekruttert fra rådgivingsorganisasjonene. Grønn forskning har hatt løpende samarbeid med Kystskogbruket som arbeider med å bygge opp og drifte tilsvarende grupper innenfor skognæringa.

Innspillseminar: Næringsgruppedeltakerne, enkeltstående næringsaktører, Midtnorsk Samarbeidsråd og forskere fra ulike FoU-miljø inviteres til å komme med innspill til temaet det er behov for forskning på. Dette seminaret er kjørt i tilknytning til Midtnorsk Samarbeidsråd sitt årsmøte i januar. Seminaret har både bidratt til informasjonsutveksling mellom deltakerne, men ikke minst gitt innspill (i stor grad fra næringa) til nasjonale og regionale finansieringskilder for landbruksforskning som grunnlag for nye utlysninger.

Prosjektverksted: Målet med prosjektverkstedet er en åpen, uformell, og målrettet arena som bidrar til økt samarbeid og etterspurte FoU-prosjekt. Kunnskapsbehov og ideer til nye FoU-prosjekt presenteres, problemstillingene videreutvikles, nye prosjektpartnere møtes og finansieringsmuligheter diskuteres. Diskusjonene vil ta utgangspunkt i tema som deltakerne selv foreslår på forhånd. Behov for ny forskning står sentralt, men enkelte tema kan også grense mot behov for rådgiving og formidling av eksisterende kunnskap. Temaene diskuteres i ulike grupper på verkstedet. Dette har vært en årlig arena som de siste årene har samlet et sted mellom 50 og 100 personer, godt fordelt mellom næring, rådgiving, FoU og offentlig sektor, og med aktører fra både Midt-Norge og andre regioner. Personer fra en rekke nasjonale miljø lokalisert i og utenfor Midt-Norge har også deltatt. Flere konkrete forskningsprosjekt som har blitt diskutert på disse møtene har senere mottatt finansiering og blitt realisert.

Kobler/mellomromsaktør: Når prosjektideene er kommet opp og det lages skisser og søknader, gjøres en jobb for å bidra til aktiv brukermedvirkning (involvering av næringa) og bidra til utforming av søknadene. Blant annet er næringsgruppene involvert i denne prosessen, og så langt det er mulig inviteres også blant annet faglag og offentlige aktører til å komme med faglige og strategiske innspill til de nye forskningsprosjektene. For en rekke prosjekt har Grønn Forskning brakt inn etterspurte prosjektpartnere (både næring og FoU) for å bidra til hensiktsmessige prosjektgrupper. Grønn Forskning er også en pådriver for at de nye forskningsprosjektene skal prioritere formidling, praktisk utprøving og samhandling med andre aktører gjennom prosjektperioden, og at dette skrives inn i prosjektbeskrivelser og budsjett. I tillegg har Grønn Forskning bidratt til utviklingen av en rekke konkrete forskningssøknader.

Formidling av forskningsresultater: Grønn Forskning har opplevd at rådgivere og bønder etterspør forskningsresultater som allerede finnes, men ikke har nådd ut til brukere av forskningen. Dette er en utfordring. I regi av Grønn Forskning ble det gjort en forstudie om brukernes tilgang til forskningsbasert kunnskap innenfor jordbruket. Forstudien har blant annet resultert i en søknad om et utredningsprosjekt (som en del av Grønn forskning-prosjektet) der en ønsker å se på mulighetene for en nasjonal portal for forskningsformidling/ forskningsresultater.

1.2.2 Kompetanseløft Trøndersk Landbruk – kort oppsummering:

Kompetanseløft Trøndersk landbruk har hatt fokus på økt kompetanse i hele verdikjeden for primærproduksjonen. Prosjektet har hatt en tydelig ambisjon om å gi bonden økt kunnskap om bestilling av relevant kunnskap, og samhandling i rådgivningstjenesten.

Kjernevirksomheten som ønskes videreført fra Kompetanseløft Trøndersk Landbruk:

- Lavterskel mentoravtaler og erfaringsgrupper
- Kompetansekafeer
- Rådgivernettsverk

Lavterskel mentoravtaler og erfaringsgrupper: Det finnes mange ulike mentorordninger og måter å organisere erfaringsgrupper på. Gjennom Kompetanseløftet har man satset på et lavterskeltilbud der målet har vært liten terskel for å ta i bruk tilbudet, lite formalisering og byråkrati og stor grad av eget initiativ fra gårdbrukerne. Det er gårdbrukerne selv som initierer og inngår både avtaler om mentor og setter sammen erfaringsgrupper. Det er gitt et lite tilskudd for å gjøre prosessene hos gårdbrukerne enklere, og gi mulighet til å leie inn noe kompetanse utenom gruppene.

Bøndene lærer av hverandre, og blir tydeligere på hvilken kunnskap de ønsker og har behov for. Dette utfordrer rådgiverapparatet på å levere mer spissa kunnskap fremfor generell kunnskap. En videre satsning og foredling av det som er startet opp vil være nyttig i det kompetansedrevne landbruket. Det

er pekt på at disse to arenaene har bidratt til å erkjenne og anerkjenne den tause, gjerne erfaringsbaserte kunnskapen, landbrukets aktører innehar.

Kompetansekafe: Målet med Kompetansekafeene er å bli kjent med ulike problemstillinger og miljø innenfor landbruket og gjennom dette se muligheter for samhandling. I løpet av prosjektperioden er det avholdt kafeer ca 1 gang pr måned hos ulike aktører. Det er aktørene selv som har initiert arrangementene og som har hatt ansvar for det faglige innholdet og målgruppe. Dette er en arena for formidling av kunnskap og diskusjon av ulike tema.

Rådgivernetttverk: Målet med rådgivernetttverket er å skape større samhandling mellom de ulike rådgivingsaktørene og gjennom dette gi en mer helhetlig rådgiving til gårdbrukerne. Det har vært utfordrende å finne en arbeidsmetode som skaper samhandling, men på slutten av prosjektperioden begynte det å materialisere seg en del konkrete arbeidsmetoder som har potensial til å føre til samhandling og utvikling på tvers av rådgivingsorganisasjonene. Det arbeides nå med å få på plass et treningsprogram og en metodikk som tar opp konkrete utfordringer som er felles for alle rådgivingsorganisasjonene. Salg er et eksempel på et slikt tema.

2 Mål, rammer og organisering

2.1 Overordnet mål

Bidra til å styrke konkurransekraften til midtnorsk landbruk.

2.2 Hovedmål

Videreutvikle et brukerstyrt kompetansesystem for midtnorsk landbruk.

2.3 Konkrete mål i prosjektet

- Lage et konsept for brukerstyrt utvikling av forskning, kunnskap og innovasjon
- Utvikling og forbedring av verktøy for samhandling om kunnskapsutvikling og innovasjon
- Synliggjøre viktigheten av et kontinuerlig mellomromsarbeid og videreutvikle kompetansemeglingsrollen
- Bidra til å utvikle et forretningskonsept for formidling av forskningsbasert kunnskap i jordbruket
- Utvikle samhandling og koordinering mellom ulike «grønn forsknings» initiativ nasjonalt

2.4 Målgruppe

Prosjektet eies av landbruksnæringa. Næringas behov og aktive deltakelse vil være grunnleggende føringer for alle delene av prosjektet. Prosjektet vil søke å favne landbrukssektoren inkludert jordbruk, hagebruk og utmark. Kystskogbruket har etablert struktur og arbeidsformer etter mal fra Grønn Forskning. Det anses derfor som mest hensiktsmessig at Grønn Forskning unngår duplisering av strukturer og arbeidsformer innenfor skogbruket, men heller samarbeider tett med Kystskogbruket.

Arbeid rettet mot primærnæringene prioriteres.

2.5 Varighet

Treårig prosjekt fra 1. juli 2016 til 30. juni 2019.

2.6 Organisering

2.6.1 Eierskap og søker

Grønn Forskning gjennomføres som et selvstendig prosjekt, eid av Midtnorsk Samarbeidsråd som favner landbruket i de tre fylkene Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag.

Midtnorsk Samarbeidsråd er et av de norske, regionale samarbeidsrådene innenfor landbruket, og er etablert for å bidra til økt samhandling og samarbeid mellom samvirkene og faglagene i landbruket i Midt-Norge (Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag). Midtnorsk Samarbeidsråd ble etablert i 2001 og arbeider for å fremme næringa sine interesser og oppnå ei positiv utvikling av det regionale landbruket. Pr. februar 2016 har Midtnorsk Samarbeidsråd følgende medlemsorganisasjoner: ALLSKOG, Felleskjøpet Agri, Gartnerhallen, Gjensidige, HOFF Norske Potetindustri, Landkreditt bank, Fylkeslagene til Noregs Bonde- og Småbrukarlag i de tre midtnorske

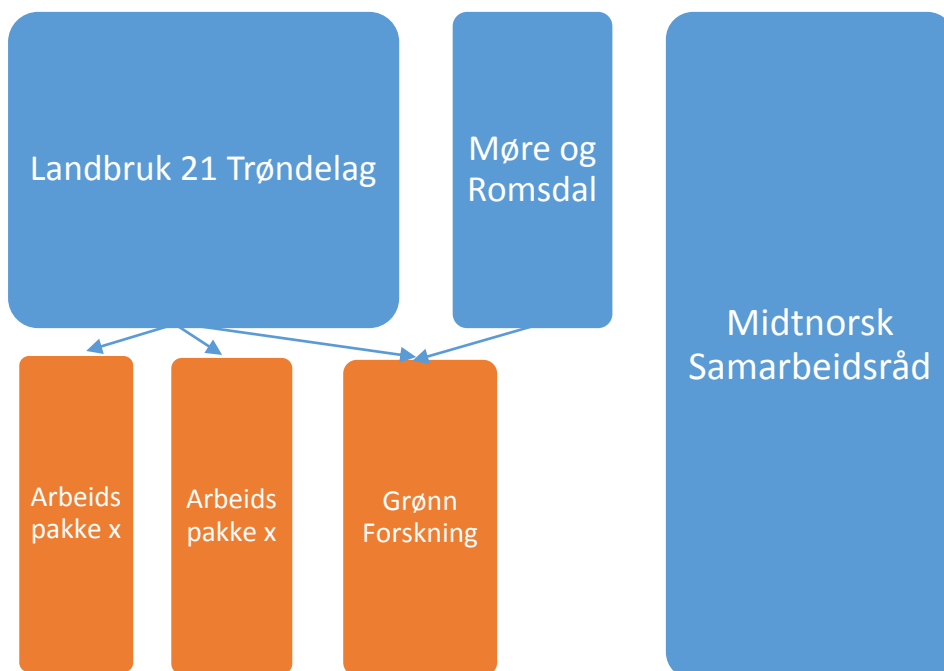
fylkene, Fylkeslagene til Norges Bondelag i de tre midtnorske fylkene, Norsk Landbruksrådgiving i de tre midtnorske fylkene, Nortura og TINE.

Prosjektsøker: Midtnorsk Samarbeidsråd, Kongens gate 30, 7012 Trondheim
Organisasjonsnummer 985 063 001

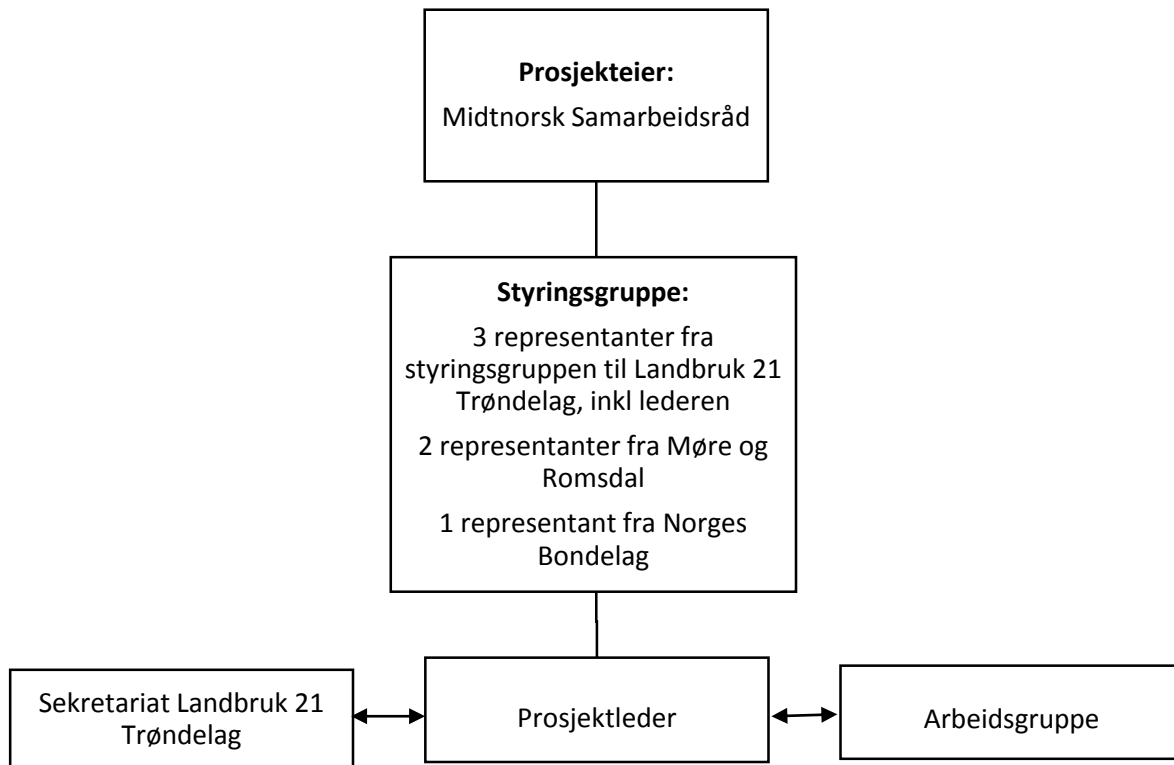
Prosjektansvarlig: Lars Morten Rosmo, leder Midtnorsk Samarbeidsråd

I Trøndelagsfylkene planlegges et større innovasjonsprogram, Landbruk21Trøndelag. Fra Trøndelag sin side vil Grønn Forskning utgjøre en egen arbeidspakke i Landbruk21Trøndelag, og prosjektlederen for Grønn Forskning vil inngå i Landbruk21Trøndelag sitt sekretariat. Den største finanserings kilden av Grønn Forskning vil således være Landbruk21Trøndelag. I tillegg, for å kunne gjennomføre Grønn Forskning som et prosjekt rettet mot tre fylker, søkes Grønn Forskning finansiert av fylkesmannen og fylkeskommunen i Møre og Romsdal. Prosjektleder for Grønn Forskning vil derfor ha hele Midt-Norge som sitt arbeidsområde, og de tiltakene som settes i gang i regi Grønn Forskning skal dekke alle tre fylkene.

Grønn Forskning vil ha en egen eierstruktur og styringsstruktur som er ansvarlig for å løse de oppgavene som er skissert i denne prosjektplan.

2.6.2 Prosjektorganisering

2.6.3 Styringsgruppe

For å sikre tilstrekkelig samhandling mellom Landbruk 21 Trøndelag vil det være gjennomgående representasjon i styringsgruppene i Landbruk 21 Trøndelag og Grønn Forskning. For å sikre samhandling med Møre og Romsdal vil 2 representanter komme derfra. Grønn Forskning ønsker å bidra også nasjonalt, for å hente kunnskap og nettverk nasjonalt foreslås en person fra Norges Bondelag inn i styringsgruppen.

Representanter fra forskningsprosjektet «Kompetent Bonde» tilbys en observatørrolle i styringsgruppa så lenge prosjektet er aktivt, fram til 2017. Forskningsprosjektet omhandler faglige tema som er interessant for Grønn Forskning og gjennom observatørrollen vil prosjektet ha tett kontakt med hva som skjer innenfor forskning på området.

Styringsgruppen skal være representert med næringsaktører, samvirkerepresentanter og det offentlige.

2.6.4 Prosjektansvarlig for operativt prosjektarbeid

Midtnorsk Samarbeidsråd vil engasjere OI! Trøndersk Mat og Drikke som ansvarlig for den operative gjennomføringen av prosjektet. OI! Trøndersk Mat og Drikke ved daglig leder har arbeidsgiveransvaret for prosjektleder, og er ansvarlig for innleie av tilstrekkelig med arbeidsressurser fra andre samarbeidspartnere.

2.6.5 Operativ organisering

Den daglige, praktiske gjennomføringen av prosjektet ledes og koordineres av en prosjektleder. Prosjektlederen bør ha dette utviklingsprosjektet som sin hovedoppgave. Prosjektleder skal jobbe tett med de øvrige i sekretariatet i Landbruk21Trøndelag. Det vil i tillegg etableres en prosjektgruppe for å bidra til bredere kompetanse og geografi. I utgangspunktet planlegges en prosjektgruppe tilsvarende 100 % stilling, inkludert prosjektleder.

Næringsgruppene og næringsgruppeledere kommer i tillegg til den nevnte prosjektgruppa og vil utgjøre en svært viktig del av det operative prosjektapparatet. Denne delen forutsettes finansiert av samvirkeorganisasjonene.

Det inngås intensjonsavtaler med de aktuelle eierne av næringsgruppene.

2.7 Sentrale samarbeidspartnere

En sentral del av prosjektet er å legge til rette for at nettverkene, samhandlingsaktivitetene og arbeidet som utvikles og gjennomføres gjennom prosjektperioden forankres og i så stor grad som mulig integreres i eksisterende fagmiljø. Dette øker sannsynligheten for videreføring av arbeidet også etter en utviklingsperiode.

TINE, Norsk Landbruksrådgiving (sentral ledelse og regionale enheter), Nortura og Felleskjøpet Agri har signalisert et ønske om samarbeid med prosjektet Grønn Forskning ved å drifte næringsgruppene. I tillegg er det et ønske at Grønn Forskning bidrar til å drifte en samhandlingsarena for rådgiverorganisasjonene fremover. Disse samarbeidspartene er også viktige i andre deler av prosjektet.

TINE

TINE SA eies av over 10 000 melkebønder, og skal gi eierne og melkeprodusentene en best mulig melkepris. TINE Rådgiving og Medlem dekker en stor bredde av kompetanse både lokalt og nasjonalt innenfor melkeproduksjonsfaget, og tilbyr kunnskap og tjenester for å bedre melkeprodusentenes lønnsomhet og kompetanse. TINE sine fagpersoner arbeider tett med melkebøndene innenfor en rekke områder som fôring, økonomi, veivalg, melke kvalitet, helse og dyrevelferd, teknikk og melkeutstyr.

I de foregående prosjektperiodene i Grønn forskning i Midt-Norge har TINE vært spesielt involvert i fagområdet melk og storfekjøtt. TINE har her hatt et gruppelederansvar innenfor arbeidet med å synliggjøre etterspurt kunnskap sett fra næringa sin side og vært en viktig samarbeidspartner i arbeidet med å utarbeide nye FoU-prosjekt.

Norsk Landbruksrådgiving

Norsk Landbruksrådgiving (NLR) er en paraplyorganisasjon for rådgivingsenheter med til sammen 25.000 medlemmer og 270 ansatte over hele landet. NLR er et bindeledd mellom forskning og næringsaktørene i landbruket, og innhenter, utvikler og samordner kunnskap som rådgiverne formidler til næringsutøvere. NLR utfører også lokale forsøk, gjerne i samarbeid med forskningsmiljø. NLR dekker et bredt fagområde inkludert ulike plantekulturer og hagebruk, agronomi, økonomi og teknikk. De enkelte NLR-enhetene utgjør erfarne aktører med en løpende forståelse av kunnskapsbehovet til næringsaktørene, spesielt i primærlandbruket.

De regionale NLR-enhetene i Møre og Romsdal og Trøndelag har vært nære samarbeidspartnere gjennom de foregående prosjektperiodene i Grønn forskning i Midt-Norge, med blant annet

gruppelederansvar for en rekke arbeidsgrupper for å synliggjøre etterspurt kunnskap sett fra næringa sin side, og utgjort viktige samarbeidspartnere i arbeidet med å utarbeide nye FoU-prosjekt.

Felleskjøpet Agri

Felleskjøpet Agri er en samvirkeorganisasjon som har to formål: felles innkjøp av driftsmidler til landbruket for å gjøre disse så økonomisk som mulig for bonden og være en kjøperen av norskprodusert korn som blant annet blir brukt til kraftfor.

Felleskjøpet Agri har rådgivere og butikker over hele landet. I tillegg til kjøp og salg driver Felleskjøpet rådgiving mot landbruket på blant annet formidler, gjødsel og mekanisering. Det drives også en del forskning for å optimalisere blant annet formidlene.

Felleskjøpet har deltatt i næringsgruppene i de foregående prosjektperiodene i Grønn Forskning.

Nortura

Nortura er et samvirke, eid av over 19 000 privat næringsdrivende egg- og kjøttprodusenter fra gårder over hele landet. Nortura driver slakting, videreforedling og salg av eiernes produkter. Nortura tilbyr rådgiving innen blant annet produksjon av gris, storfe, kylling, egg og småfe.

Nortura har deltatt i næringsgruppe melk og storfe de foregående prosjektperiodene til Grønn Forskning.

Landbruk 21 Trøndelag

Landbruk21Trøndelag skal rigges som et innovasjonsprogram for Trøndelag.

Viser til prosjektplanen for LA21TR for nærmere beskrivelser.

2.8 Samhandling med eksisterende aktiviteter

Kystskogbruket

Kystskogbruket er et samarbeid som jobber for at potensialet i skogbruket langs kysten skal realiseres. Alle kystfylkene fra Finnmark i nord til Aust-Agder i sør er med. Melding om kystskogbruket 2015 legges til grunn for samarbeidet. Det er laget en FOU-strategi for kystskogbruket der ambisjonen har vært å øke næringas fokus på FOU og samtidig løfte samfunnets oppmerksomhet og bidrag til FOU-satsing i kystskogbruket. I gjeldende FOU-strategi (2014-2017) blir arbeidsmetodikken som er utviklet gjennom Grønn Forskning tatt i bruk. Det er naturlig med et tett samarbeid med Kystskogbruket i neste prosjektperiode for Grønn Forskning.

Kompetent Bonde – forbedring av bøndenes kompetanse gjennom mer effektiv samhandling mellom bonde, veileder og forsker

Økt bærekraftig matproduksjon med norske ressurser, trygg norsk mat med høy kvalitet og konkurransekraft i hele verdikjeden er prioriterte forskningstema hos både næring og politiske myndigheter. For å oppnå dette kreves et velfungerende kunnskaps- og innovasjonssystem.

Hovedmålet for prosjektet er å forbedre metodene for å utvikle og styrke bøndenes kompetanse.

Aktivitetene i prosjektet består av analyser av jordbrukets kunnskaps- og innovasjonssystem, samt dybdestudier av veiledningseksemplere. Videre har prosjektet en betydelig aksjonsrettet del hvor pilotprosjekter eid av næringsutøverne prøver ut nye arbeidsmetoder i praksis i samarbeid med forskerne. Det vil bli lagt stor vekt på formidling fra prosjektet. Det er en ambisjon at prosjektet skal bringe norsk forskning på feltet inn i internasjonalt forskningssamarbeid.

Prosjektet er et samarbeid mellom forskningsmiljøene Norsk senter for bygdeforskning (prosjektansvarlig), NILF, Universitetet i Oslo, NTNU og Trøndelag Forskning og Utvikling. Prosjektet vil også dra nytte av anerkjente forskere fra Nederland og Sveits.

Hovedfinansieringen kommer fra Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri. Næringsutøvere er sterkt representert i prosjektet både gjennom medfinansiering og ikke minst gjennom betydelig arbeidsinnsats i pilotprosjektene. Næringspartnere er: TINE, Nortura, Norsk landbruksrådgiving, Felleskjøpet Agri og Midt-norsk samarbeidsråd for landbruket (Grønn forskning). I tillegg bidrar fylkesmennene i Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag med finansiering.

3 Aktivitetsbeskrivelse

I dette kapittelet beskrives innholdet i utviklingsprosjektet. Prosjektet er delt inn i ulike arbeidspakker. Alle arbeidspakkene bidrar til prosjektets hovedmål.

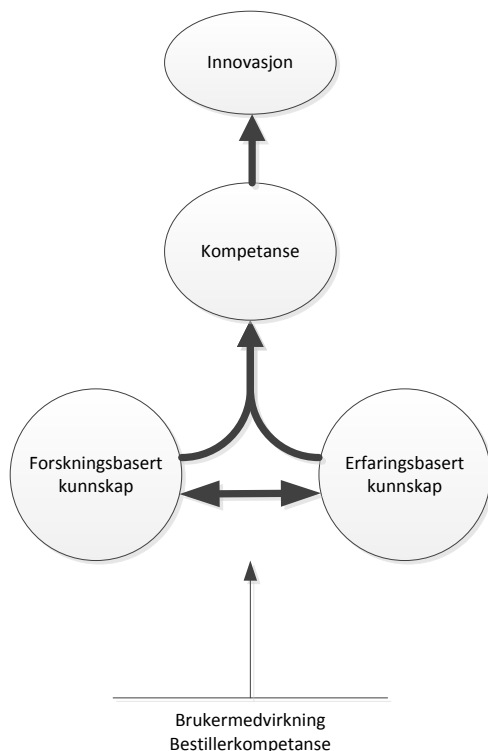
3.1 Arbeidsoppgave 1: Konsept for brukerstyrt utvikling av forskning, kunnskap og innovasjoner

Det er mange arenaer og arbeidsmetodikker som er utarbeidet gjennom Grønn Forskning, Kompetanseløft Trøndersk Landbruk og fylkesvise prosjekter. Disse prosjektene har hatt ulik inngang til utvikling av kunnskap gjennom å satse på den forskningsbaserte og den erfaringsbaserte kunnskapen. I Europa, både politisk gjennom (EU SCAR 2013) og forskningsmessig har konseptet AKIS – Agricultural knowledge and innovation system fått en framtreddende rolle. AKIS er en sammensetning av ulike faglige disipliner med ulike innslag av tverrfaglighet, med inspirasjon fra blant annet innovasjonssystemforskning og forskning om kunnskap og læring. (Stræte under utarbeidelse) Klerx et al. (2012) skiller mellom tre tilnærminger til AKIS; infrastruktur, prosess og funksjonelt perspektiv på jordbrukets innovasjonssystem. **Infrastrukturperspektivet** er i første rekke en statisk analyse av hvilke aktører som er tilstede, hvordan relasjonen er dem imellom og hvordan de gjennom ulike former for reguleringer og støttevirkemidler legger til rette for innovasjon. Dette perspektivet er statisk og mekanisk preget, gjerne illustrert med organisasjonskart, slik som vist seinere i dette notatet.

Prosessperspektiv er en mer dynamisk tilnærming som ser på hvordan samhandling foregår i utvikling av teknologi, praksiser, marked og institusjoner. Her vektlegges mer drivkrefter, initiativ, samarbeid, praksis og endring.

Det funksjonelle perspektivet har fokus på om AKIS ivaretar sentrale funksjoner for at et teknologibasert innovasjonssystem skal fungere (jfr. Hekkert, Suurs et al. 2007): 1) entreprenøraktiviteter, 2) kunnskapsutvikling, 3) kunnskapsdiffusjon i nettverk, 4) veiledning i søkeprosesser, 5) markedsdannelse, 6) ressursmobilisering og 7) skaping av legitimitet/evne til å overvinne motstand mot endring.

AKIS tilnærmingen gir både inspirasjon og kunnskap til å videreutvikle samarbeid og arbeidsmetodikk som er utviklet i Grønn forskning og Kompetanseløft trøndersk landbruk. Samtidig vil det pågående forskningsprosjektet Kompetent Bonde (2015-2017), som ledes av Senter for Bygdeforskning, arbeide med problemstillinger relatert til AKIS i norsk sammenheng. Formidling fra Kompetent Bonde kan gi viktige faglige innspill til arbeidet i Grønn Forskning.

Grønn forskning har vektlagt brukermedvirkning og dette er ønskelig å videreføre i AKIS tenkingen. AKIS vil danne et rammeverk for å identifisere om nødvendige elementer i landbrukets kunnskaps og innovasjonssystem er tilstede, eventuelt hvordan systemet kan videreutvikles for å fungerer mest mulig optimalt.

Viktige arbeidsoppgaver

- Beskrive hvordan samhandlingen mellom de ulike verktøyene og arenaene som er skapt gjennom Kompetanseløft Trøndersk Landbruk og Grønn Forskning kan videreutvikles
- Se på muligheter for nye verktøy og arenaer som fremmer forskning og innovasjon.
- Lage «kokebøker» for de ulike verktøy og arenaer slik at de lett kan implementeres hos andre aktører når prosjektet er avsluttet.
- Identifisere hvilke aktører, prosesser og funksjoner, jfr AKIS som er ivaretatt av eller mangler i Grønn Forskning og Kompetanseløft trøndersk landbruk
- Utvikle og implementere manglende deler av AKIS
- Dokumentere arbeidsmetodikken i sentrale funksjoner i AKIS, jfr arbeidspakke 2

3.2 Arbeidsoppgave 2: Utvikling og forbedringer av verktøy for samhandling om kunnskapsutvikling og innovasjon

Denne arbeidspakken tar utgangspunkt i resultater og erfaringer fra de foregående prosjektperiodene i Grønn Forskning i Midt-Norge, Kompetanseløft Trøndersk Landbruk og fylkesvise arenaer som RFOU-dag i Møre og Romsdal. I arbeidspakke 1 utvikles et overordnet rammeverk for hvordan man kan videreutvikle en arbeidsmetodikk for brukerstyrt utvikling av forskningsbasert kunnskap og erfaringsbasert kunnskap i et samarbeid mellom næringsaktører, kunnskapsmiljø, rådgivingsaktører og offentlig sektor.

I denne arbeidspakken skal teorien omsettes til praktisk gjennomføring av de ulike verktøyene og arenaene. Brukermedvirkning og mobilisering av næringsaktører fra bredden av landbruket, spesielt innenfor primærlandbruket, vil være sentralt. I tillegg vil det være viktig å formidle den kunnskapen som allerede finnes tilbake til primærnæringen fra forskerne.

Gjennom samhandlingen mellom ulike verktøy og arenaer, samt utvikling av nye, skal man bidra til å skape konkurransekraft til midtnorsk landbruk.

3.2.1 AP 2a) Videreutvikling av eksisterende verktøy

De verktøyene som skal videreutvikles er mentor, erfaringsgrupper, næringsgrupper og FoU-kontaktene. De arenaene som skal videreutvikles er innspillseminar, prosjektverksted, kompetansekafeer og samhandlingsarenaer på tvers av rådgivingsorganisasjonene i Midt-Norge.

I tillegg vil kompetansemegling og tilgjengeliggjøring av forskningsresultater være viktige elementer i videre arbeid. Dette er valgt å legge i egne arbeidspakker.

Mentor og erfaringsgrupper:

Mentor og erfaringsgruppe ordningen er lavterskeltilbud for gårdbrukere som ønsker å øke sin kunnskap i samhandling med andre næringsutøvere og innleid ekspertise. Det settes av en pott med penger som gårdbrukerne kan søke på og få litt støtte til denne kompetansehevingen. Her er den erfaringsbaserte kunnskapen helt sentral. Pengene til denne potten kommer utenom prosjektbudsjettet og omsøkes hvert år. Det vil være interessant å finne en samhandling med den nasjonale satsingen på mentorordninger som Norsk Landbruksrådgiving sentralt har ansvar for.

Næringsgruppene

Næringsgruppene skal også fremover bestå av et flertall av faglig sterke gårdbrukere og noen rådgivere. Næringsgruppene er «ryggraden» i arbeidet med å identifisere og prioritere gode forskningsideer og skal i større grad eies av eierne i Midtnorsk samarbeidsforum og oppnevnes av Midtnorsk Samarbeidsforum. Grønn Forskning skal bidra med tilrettelegging og koordinering av arbeidet. Som grunnlag for arbeidet i næringsgruppene vedlegges en arbeidsinstruks for næringsgruppene og intensjonsavtaler med samvirkeorganisasjonene som ønsker å drifte næringsgruppene.

FoU- kontakter

Det er opparbeidet et nettverk av FoU-kontakter som sitter i ulike organisasjoner og har et spesielt ansvar for FoU i sin organisasjon. Disse kontaktene mottar informasjon om det som skjer i regi Grønn Forskning og kan bidra på de aktivitetene de ønsker. Disse er viktige kontaktpersoner i utarbeidelsen av ulike forskningsprosjekter.

Innspillseminar

Det skal årlig arrangeres innspillseminar i forkant av at utlysningstekstene til de viktigste forskningsfondene og forskningsprogrammene lyser ut sine midler. Dette for å synliggjøre regionens behov for forskningsmidler og hvilke tema som er viktige for regionen og næringa. Dette arrangeres i samarbeid med Midtnorsk Samarbeidsråd.

Prosjektverksted

Prosjektverkstedet skal arrangeres årlig og er en arena der forskere, gårdbrukere, rådgivere, virkemiddelapparat og det offentlige møtes for å diskutere og videreutvikle ideer om nye forskningsprosjekt. Ambisjonen er en åpen, uformell, og målrettet arena som bidrar til økt samarbeid og

etterspurte FoU-prosjekt. Kunnskapsbehov og ideer til nye FoU-prosjekt presenteres, problemstillingene videreutvikles, nye prosjektpartnere møtes og finansieringsmuligheter diskuteres. Diskusjonene vil ta utgangspunkt i tema som deltakerne selv foreslår på forhånd. Behov for ny forskning står sentralt, men enkelte tema kan også grense mot behov for rådgiving og formidling av eksisterende kunnskap. Denne møteplassen setter brukermedvirkning høyt.

Kompetansekafeer

Kompetansekafeer er arenaer for å formidle eksisterende kunnskap på og diskutere ulik utvikling av tema på strategisk nivå. Dette er et enkelt konsept der et tema settes på dagsorden og de som er interessert i ulike vinklinger på temaet kan møtes for å tilegne seg kunnskap og diskutere denne. Kompetansekafeene arrangeres av ulike aktører i trøndersk landbruk. Grønn Forskning skal bistå i planlegging, annonsering og koordinering ved behov.

Arena for samhandling mellom rådgivingsorganisasjonene

Rådgiving til landbruket blir stadig viktigere og rådgiverrollen er i sterk utvikling. For å skape et best mulig rådgiverkorps til midtnorsk landbruk er det viktig å skape arenaer for samhandling mellom de ulike rådgiverorganisasjonene. Konkret samhandling, utvikling av rådgiving og sunn konkurranse til det beste for midtnorsk landbruk vil stå sentralt. Grønn Forskning skal legge til rette for arenaer for samhandling og koordinere samhandling der dette er ønskelig. Det er rådgiverorganisasjonene selv som må ville og se nytten av denne arenaen og bestille hvilke behov som finnes.

RFoU- dagen

Møre og Romsdal arrangerer årlig en RFOU-dag der man har fokus på å identifisere hva som er viktig for lokalt landbruk innen forskning og utvikling. I tillegg har forskingsaktørene i Møre og Romsdal fått en arena for å vise frem hva de jobber med. Det er interessant for Grønn Forskning å spre arbeidsmetodikken man bruker i RFOU-dagen og bidra til å videreutvikle den der det er ønskelig.

Viktige arbeidsoppgaver

- Videreutvikle og gjennomføre et lavterskeltilbud for mentor. Arbeide for å utvikle mentorordninger gjerne i samarbeid med den nasjonale satsingen på mentor
- Videreutvikle og gjennomføre erfaringsgrupper.
- Koordinere næringsgruppene og arbeidet med disse i samspill med eierne av næringsgruppene
- Videreutvikle og drifte FoU- kontakt nettverket.
- Gjennomføre og koordinere innspillseminar og prosjektverksted
- Arrangere og initiere kompetansekafeer på tema som er aktuelle for flere i nettverket og bistå andre aktører som ønsker det i arrangementen av kompetansekafeer.
- Koordinere og legge til rette for to samhandlingsarenaer for rådgiverne i året i samarbeid med rådgiverorganisasjonene.

3.2.2 AP 2b) Utvikling av nye verktøy og arena

Gjennom arbeidet med Grønn Forskning må det skapes rom for å utvikle og skape nye arenaer og arbeidsmetodikk. Prosjektet skal være dynamisk og ha mulighet til å initiere og utvikle nye metoder og arenaer som bidrar til prosjektets mål.

Et eksempel på nye arbeidsmetoder kan være ekspertmøter eller initiere en arena for forskere der aktuelle tema som formidling, brukermedvirkning kan være relevante tema. I tillegg kan det være behov for søknadsskrivekurs for forskere som ønsker å nå frem i bransjenøytrale eller internasjonale

forskningsmidler. En slik forskerarena kan også ses i sammenheng med det arbeidet som gjøres i andre regioner og kanskje er det noen felles punkter å samhandle om.

Ekspertmøter:

Når grupperinger, erfaringsgrupper eller næringsgrupper (ev andre), etterspør kunnskap som allerede eksisterer skal prosjektet bistå slik at ekspertisen som innehar denne kunnskapen kan formidle det til den aktuelle gruppen. I tillegg skal kunnskapen spres til andre som kan være interessert i den eksakte kunnskapen. Identifisert uutnyttet kunnskapsbehov og spre kunnskapen er stikkord her.

Viktige arbeidsoppgaver:

- Se etter muligheter og samarbeidsarenaer der en kan utvikle nye arenaer og verktøy.
- Arrangere ekspertmøter jevnlig.
- Jobbe med en arena for forskere der formidling og brukermedvirkning er tema, gjerne i samhandling med andre.

3.3 Arbeidsoppgave 3: Synliggjøre viktigheten av et kontinuerlig mellomromsarbeid og videreutvikle kompetansemeglingsrollen

Det skjer mye god samhandling mellom aktørene i landbruket, både innenfor samme brukergruppe og mellom brukergrupper. Det er imidlertid mange som ser et potensial i å få til enda mer forskning og utvikling med å styrke samhandlingen ytterligere. Grønn Forskning har jobbet mye med å skape arenaer der samhandling kan oppstå både innad og på tvers av brukergrupper, for eksempel mellom to forskningsinstitusjoner eller mellom forskere og gårdbrukere. Gjennom tilrettelegging og koordinering for samhandling har Grønn Forskning vært en katalysator for ytterligere samhandling. Denne rollen Grønn Forskning har hatt kan forstås som en mellomromsaktør.

Gjennom det mellomromsarbeidet som er gjort har man klart å sikre en mer reell brukermedvirkning og samhandling mellom ulike aktører. Mellomromsarbeidet er en av de viktige suksessfaktorene for å skape gode forskningsprosjekter og kompetanseutvikling mellom ulike aktører. Dette er et arbeid som er vanskelig å definere og ofte er det usynlig fordi det arbeides i relasjoner mellom personer. I Grønn Forskning er det arbeidet med mellomromsarbeid både gjennom innspillseminar og prosjektverksted.

I dag finansieres mellomromsarbeidet gjennom ulike prosjekter, og dette er en sårbar finansiering for et viktig arbeid. Det bør være et mål å sikre en langsiktig finansiering av dette arbeidet gjennom å anerkjenne viktigheten av det. For å oppnå dette må det jobbes for å påvirke næringsorganisasjoner, beslutningstakere og offentlige aktører til å prioritere dette arbeidet.

Kompetansemegling er en ordning som har lange tradisjoner i andre bransjer. Kompetansemeglernes oppgaver er å mobiliseres til å ta i bruk forskning. Ordningen bygger på at næringsaktørers kompetanse eller forskningsbehov identifiseres av kompetansemeglere og de bidrar videre til å finne tak i de rette forskerne til lage en prosjektskisse og gjennomføre arbeidet.

Når det er skapt kontakt og aktører jobber sammen for å skape gode forsknings- og utviklingsprosjekter går man inn i en fase der bistand til utvikling og kvalitetssikring av forskningssøknadene ofte trengs. Grønn Forskning har tidligere jobbet tett med utviklingen av enkelte forskningsprosjektsøknader. Denne bistanden til utarbeidelse av konkrete forskningsprosjekt kan kalles kompetansemegling. Grønn Forskning sitt bidrag har i stor grad vært kvalitetssikring av forskningssøknadene med tanke på aktiv brukermedvirkning, fokus på formidling av resultatene og anvendbarheten for næringen ut fra de behov som er identifisert gjennom blant annet arbeidet i næringsgruppene. Grønn Forskning har også ved behov rekruttert nødvendige FoU- og/eller næringspartnere til nye prosjekt. Grønn Forskning har ikke drevet kvalitetssikring av det faglige innholdet i de ulike forskningsprosjektene, utover å rekruttere så gode fagmiljø som mulig inn i de ulike prosjektgruppene

Bidragene fra Grønn Forskning til de enkelte prosjektsøknadene har trolig innvirket positivt på det tilslaget midtnorske forskningsprosjekter har hatt hos regionale og nasjonale finansieringskilder for landbruksforskning. Tilbakemeldingen fra virkemiddelapparatet har vært at søknadene Grønn Forskning har bidratt til har vært preget av god kvalitet, spesielt med tanke på reell brukermedvirkning og formidling. Dette er et omdømme som må tas vare på og videreutvikles. Grønn Forskning skal også fremover bidra til gode forskningssøknader som tar utgangspunkt i det midtnorske landbrukets behov.

Hovedvekten av arbeidet i Grønn Forskning vil legges på mellomromsarbeidet frem til prosjektverkstedet er avholdt. Grønn Forskning skal imidlertid bidra som kompetansemeglere, men dette arbeidet begrenses. Hvis det er hensiktsmessig kan denne ressursen hentes eksternt.

Kompetansemegling og mellomromsarbeid er ikke noe som er enestående for landbruket, og det skjer mye arbeid utenfor landbruket, for eksempel gjennom VRI. Det vil være avgjørende å samhandle med andre aktører, for å hente inspirasjon, utvikle egen kompetanse og gjensidig erfaringsutveksling. Trolig vil eksterne ressurser utenom Grønn Forskning kunne utføre deler av arbeidet knyttet til kompetansemeglingen. Et eksempel er den samhandlingen som har vært mellom VRI Trøndelag og Grønn forskning i foregående prosjektperiode.

Viktige arbeidsoppgaver:

- Bruke de anledningene som finnes til å snakke frem viktigheten av mellomromsarbeidet ovenfor næringsaktører, virkemiddelapparat og det offentlige.
- Bistå i prosessene for å koble sammen hensiktsmessige samarbeidspartnere for å bidra til etableringen av etterspurte forskningsprosjekt.
- Videreutvikle nettverk med andre næringer og andre mellomromsaktører utenfor og innenfor landbruk

3.4 Arbeidsoppgave 4: Bidra til å utvikle et forretningskonsept for formidling av forskningsbasert kunnskap i jordbruket.

Grønn Forskning har gjennomført en forstudie «Brukernes tilgang til jordbruksforskning» der det ble intervjuet gårdbrukere, rådgivere, forskere og virkemiddelapparat om hvordan jordbruksforskning når frem til brukerne. Konklusjonen var at det var en utfordring at forskningsresultater ikke i stor nok grad når frem til brukeren, dette til frustrasjon både for gårdbrukere, rådgivere, forskere og virkemiddelapparatet. Det ble utarbeidet en rapport etter forstudien som legges ved søknaden. I rapporten ble ulike problemstillinger og tiltak for å gjøre forskningsresultatene mer tilgjengelig for brukerne skissert.

I etterkant av utredningen tok Grønn Forskning et initiativ til å se på muligheten for å lage en plattform for informasjon fra og kunnskap om landbruksforskning. Dette arbeidet skal resultere i et eller to konsepter for hvordan en plattform kan se ut og forretningskonseptet rundt dette med blant annet eierskap. Dette arbeidet skal ferdigstilles i september 2016.

Det er ikke naturlig at Grønn Forskning skal eie et fremtidig konsept for formidling av forskningsresultater, men det er mulig en kan ha en rolle i det operative arbeidet.

Grønn Forskning ser dette som et viktig arbeid og ønsker å bidra til at dette arbeidet fører frem og gir resultater.

Viktige arbeidsoppgaver:

- Bidra til at arbeidet med tilgjengeliggjøring av forskningsresultater blir gjennomført, men hovedjobben skal gjøres av andre aktører.

3.5 Arbeidsoppgave 5: Utvikle samhandling og koordinering mellom ulike «grønn forsknings» initiativ nasjonalt

Det er flere regioner som har etablert prosjekter med Grønn Forskning Midt- Norge som mal, Arktisk Landbruk, Grønn Forskning Oslofjorden og Grønn Forskning Vestlandet.

Det er flere grunner til at disse prosjektene bør samhandle.

Landbruket bør ta mål av seg å hevde seg i «kampen om forskningsmidlene» med andre næringer. I dag henter landbruket i stor grad midler fra forskningsfond som er dedikert til landbruksformål. Det bør være et mål at landbruket skal hente midler også fra andre nasjonale og internasjonale bransjenøytrale forskningspotter. For å klare dette må man samhandle utover egen region.

Samarbeide på tvers av regionene for å utvikle arbeidsmetodikk som sikrer brukermedvirkning og bli bedre til å etablere FOU-prosjekter som virkelig svarer på næringas behov og potensial, og slik utvikle kunnskap som kan anvendes av næringen.

Utvikle mer hensiktsmessige FoU-prosjekt gjennom nasjonalt samarbeid: Ett tema som er viktig for Midt-Norge kan også være det for Rogaland, og da bør det samarbeides om FoU-prosjektet og ikke konkurrere. Ofte starter et tema regionalt, men endre som nasjonalt prosjekt. For å få til dette trengs et nettverk for nettopp et slikt samarbeid.

I tillegg vil forskningspolitiske spørsmål og felles henvendelser til enkelte næringsaktører og forskningsmiljø være tema det er naturlig å samhandle om.

Gjennom Grønn Forskning har man skapt både innspillseminar og prosjektverksted, begge disse arenaene kan ved enkelte tilfeller være mulig og naturlig å kjøre i samhandling med en eller flere av Grønn Forskningsprosjektene.

Grønn Forskning i Midt – Norge har vært malen for mange av de andre initiativene, og det bør være et mål fremover også å sitte i førersetet for utvikling og samhandling.

Viktige arbeidsoppgaver:

- Bidra til samhandling med de andre Grønn forskningsprosjektene ved å initiere felles treffpunkt minst en gang i året
- Vurdere muligheten for felles innspillseminar og prosjektverksted
- Bidra til at landbruket tar henter forskningsmidler fra andre forskningspotter nasjonalt og internasjonalt gjennom felles arbeid med de andre Grønn Forskningsinitiativene.

4 Tidsplaner

	2016		2017				2018				2019	
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Arbeidspakke 1	X	X	X	X								X
Arbeidspakke 2a	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Arbeidspakke 2b	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Arbeidspakke 3	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Arbeidspakke 4	X	X	X	X								
Arbeidspakke 5	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Arbeidsbelastningen på de ulike pakkene og kvartalene vil variere litt, men mange av aktivitetene er aktiviteter som vil gå kontinuerlig gjennom hele prosjektperioden.

5 Økonomi

5.1 Prosjektbudsjett

	Prosjektledelse og støtteressurser	Næringsgrupper	Aktiviteter	Administrasjon: møter, reiser, styringsgruppe, etc	Administrasjon; regnskap, revisjon,	Egeninnsats fra kunnskapsmiljø og næringsaktører	Årlig kostnad
Arbeidspakke 1: Konsept	200						200
Arbeidspakke 2a og 2b: Gjennomføring	500	30	145			1000	1675
Arbeidspakke 3: Mellomromsarbeid	250					200	450
Arbeidspakke 4: Tilgjengeliggjøring	100					100	200
Arbeidspakke 5: Nasjonalt	150					100	250
Grønn forskning generelt				150			150
Oi! Trøndersk Mat og drikke	40				60		100
Total, årlig kostnad	1240	30	145	150	60	1400	3025

Her er det satt opp et budsjett for et driftsår, men som man leser i tidsplanen vil aktivitetene og trykket på de ulike aktivitetene variere noe over prosjektperioden. Det vil da være naturlig å kunne omdisponere noe av tidsbruken til prosjektleder etter hvor man ser størst behov.

Budsjettet er satt opp under følgende forutsetninger:

- Innleie av prosjektleder 100% stilling (850 kr/time, 1400 timer)
- 40 000 kr i prosjektstøtte fra Oi! Trøndersk mat og drikke, samt 60 000 kr i administrasjon.
- Arbeidet i næringsgruppene finansieres av samvirkeorganisasjonene.
- Deltakelse på de ulike arenaene dekkes av møtedeltakerne.

I tillegg vil mentor og erfaringsgrupper finansieres utenom prosjektet.

5.2 Finansieringsplan

	Årlig finansiering (tusen kr)
Landbruk 21 Trøndelag	800
Møre og Romsdal fylkeskommune	200
Møre og Romsdal fylkesmann	200
Landbruksdirektoratet	225
VRI, videreføring av VRI	200
Egeninnsats fra næringsaktører og kunnskapsmiljø	1400
Total, årlig finansiering	3025

Prosjektet forutsettes fullfinansiert. Hvis noe finansiering uteblir må prosjektbeskrivelsen revideres.